

Duyuru Tarihi : 05.01.2006
Duyuru No : DUYURU/2006-019
Yayımlandığı Yer : MALİ PUSULA DERGİSİ / OCAK 2006 / Sayı : 13, Sayfa: 12-15

Mehmet MAÇ
Yeminli Mali Müşavir
mehmet.mac@bdodenet.com.tr

KDV İADE HAKKININ SSK BORCUNA MAHSUP SURETİYLE KULLANILMASI

1. GENEL AÇIKLAMA :

Bilindiği üzere KDV mükellefleri, KDV Kanunu'nun muhtelif maddeleri uyarınca KDV iadesi almaya hak kazanmaktadırlar.

Bu iadeler prensip olarak nakden yapılabilmektedir.

Ancak bazı mükelleflerin bu nakit iade imkanından haksız olarak faydalanmaya kalkışmaları ihtimaline karşı nakit iadeler, iade türüne göre belli limitlerle sınırlandırılmış, bu sınırları aşan iade taleplerinde, teminat aranması, alınan teminatın Yeminli Mali Müşavir tasdik raporu ile yahut Devlet İnceleme elemanının olumlu raporuna istinaden çözülmesi yahut nakit iadelerin doğrudan YMM tasdik raporu veya inceleme elemanı raporu uyarınca yapılması esasları getirilmiştir.

KDV iadesinin kamu borçlarına mahsup suretiyle yapılması daha emniyetli olduğundan, mahsup taleplerinde teminat aranmaması, YMM tasdik raporuna veya inceleme raporuna gerek duyulmaması (vergi dairesince mahsup dilekçesi ve ekleri üzerinde yapılacak inceleme ile yetinilmesi) esasları benimsenmiş, mahsup talebine konulabilecek kamu borçları oldukça geniş tutulmuştur.

KDV iade alacaklarına, teminat ve rapor aranmaksızın mahsup edilebilecek kamu borçları şunlardır :

- KDV mükellefinin kendisine ait olan her türlü vergi borçları (Ana mahsup kalemi budur. Mükellefin vadesi geçmiş vergi borcu varsa, KDV iade alacağı, mükellefin talebi farklı yönde olsa bile, öncelikle kendi vergi borcuna mahsup edilir.)
- KDV mükellefinin kendisine, ortaklarına veya mal yahut hizmet aldığı diğer mükelleflere ait ithalde ödenmesi gereken vergi borçları,
- KDV mükellefinin ;
  - Kendisine,
  - İştiraklerine,
  - Ortaklarına,
  - Mal veya hizmet aldığı diğer işverenlere

ait SSK BORÇLARI.

Aşağıdaki bölümlerde, KDV iade alacaklarının yukarıdaki SSK borçlarına mahsubuna ilişkin usul ve esaslar özetlenmiştir.

2. KDV İADE ALACAKLARININ SSK BORÇLARINA MAHSUBUNA İLİŞKİN KANUN VE TEBLİĞ HÜKÜMLERİ :

2.1. 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 80 inci Maddesi :

506 sayılı Kanunun 80 inci maddesinin 2 nci fıkrası şöyledir :

“ Prim borçlarının, katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle de ödenmesi mümkündür. Bu takdirde katma değer vergisi iade hakkı sahibi; kendisinin, mal ya da hizmet satın aldığı veya iştirak ya da ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları için de mahsup talep edebilir. Kurumun bağlı olduğu Bakanlık, Maliye Bakanlığının uygun görüşü ile bu uygulamadan faydalanan işverenleri, iştigal konusu, işletme türü ve işletme büyüklüğü itibariyle belirlemeye ve lehine mahsup talebinde bulunulan işverenlerin prim borcu ödeme süresini otuz günü aşmamak üzere uzatmaya yetkilidir.”

2.2. 84 no.lu KDV Genel Tebliği :

84 no.lu KDV Tebliği'nin I inci bölümündeki ilgili alt bölüm şöyledir :

“1.1.1.3 SSK Prim Borçlarına Mahsup :

Mükellefler iade alacaklarını; kendilerinin, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldıkları mükelleflerin SSK prim borçlarına (Sigorta Primi, İşsizlik Sigortası Primi, Eğitime Katkı Payı, Özel İşlem Vergisi, İdari Para Cezası, Tasarruf Teşvik Kesintisi Katkı Payı, Konut Edindirme Yardımı ve benzerleri ile ferilerine) mahsubunu talep edebilirler.

Bu talep, mükellefin Sosyal Sigortalar Kurumundan alıp mahsup dilekçesine ekleyeceği, mahsubu talep edilecek prim borçlarını ve varsa gecikme zammı tutarlarını gösteren belgeye göre değerlendirilir. Bu belgeye prim alacaklısı SSK şubesi banka hesap numarası da yazılır. Mahsup edilecek prim borcu tutarları mükellefin vergi dairesince ilgili şubenin banka hesap numarasına gönderilir. Bu şubelerdeki prim borcu vergi iadesi talep eden mükellefin kurumdan getirdiği belgelerin tesliminden sonra ödeme veya diğer nedenlerle vergi dairelerince gönderilen tutara göre azalmışsa, prim borcu tutarından arta kalan kısım ilgili SSK şubesi tarafından derhal vergi dairesine iade edilecektir. Arta kalan tutarın prim borçlusuna iadesi veya ileride doğacak prim borçlarına mahsup edilmek üzere bekletilmesi mümkün değildir.”

2.3. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın Tebliği (16.9.2003 tarih ve 25231 sayılı Resmi Gazete) :

Söz konusu Tebliğin metni aşağıdaki gibidir :

***“Sosyal Sigortalar Kurumu Alacaklarının
KDV İadesinden Mahsup Edilmesine İlişkin Tebliğ***

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 80 inci maddesinin ikinci fıkrasında, prim borçlarının katma değer vergisi iade alacağından mahsubu suretiyle ödenmesinin mümkün olduğu, bu takdirde katma değer vergisi iade hakkı sahibinin kendisinin mal ya da hizmet satın aldığı veya iştirak ya da ortaklık ilişkisi içinde bulunduğu işverenlerin prim borçları içinde mahsup talep edebileceği, Kurumun bağlı olduğu Bakanlığın, Maliye

Bakanlığının uygun görüşü ile bu uygulamadan faydalanacak işverenlerin iştigal konusu işletme türü ve işletme büyüklüğü itibarıyla belirlemeye ve lehine mahsup talebinde bulunan işverenlerin prim borcunu ödeme süresini otuz günü aşmamak üzere uzatmaya yetkili olduğu hükme bağlanmıştır.

Söz konusu yasa hükmünden yararlanmak için müracaat eden işverenlerin (mükelleflerin) işletme türü, işletme büyüklüğü itibarıyla ayırımına gidilmesinin Sosyal Sigortalar Kurumunun bu yolla tahsil edebileceği alacaklarının kapsamını daraltacağı, dolayısıyla yapılan düzenlemeye aykırı bir sonuç doğuracağı dikkate alınarak işletme türü ve büyüklüğü itibarıyla herhangi bir ayırma gidilmemiştir.

Öte yandan, Katma Değer Vergisi Kanununa dayanılarak, Maliye Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemeler uyarınca katma değer vergisi iade alacaklarını Sosyal Sigortalar Kurumuna olan borçlarına mahsup edilmesini isteyebilecek tüm mükellefler (işverenler) anılan düzenleme kapsamına girmektedir.

Kanunun yukarıda belirtilen hükmü uyarınca Maliye Bakanlığının görüşü de alınarak prim borçlarının katma değer vergisi iade alacağından mahsubunda, prim borcunun ödeme süresinin 15 gün uzatılmasına karar verilmiş, dolayısıyla primlerin ödenmesi gereken yasal süre primin ilişkin olduğu ayı takip eden ay sonu (vade) yerine, bu ayı (vadeyi) takip eden ayın 15'i olarak değiştirilmiştir.

Örneğin 2003/Haziran ayına ait prim borcunun KDV iadesi alacağından mahsubunun talep edilmesi halinde, Haziran ayına ait sigorta primi ilişkin olduğu ayı takip eden ay sonuna kadar yani 31 Temmuz 2003 tarihine kadar ödenmeyip 15 Ağustos 2003 tarihine kadar (bu tarih dahil) ödenirse söz konusu primlerin yasal süresi içinde ödenmesi nedeniyle gecikme zammı uygulanmayacaktır.

Bu uygulama yukarıda açıklanan fıkra hükmünün yürürlüğe girmiş olduğu 24/4/2003 tarihinden itibaren yapılmış olan mahsup işlemleri içinde geçerli olacaktır.

Ayrıca, takip ve tahsili ilgili Kanunlarıyla Sosyal Sigortalar Kurumuna verilmiş olan tüm alacakların söz konusu uygulama kapsamında düşünülerek mahsup talep eden işverenlerin (mükelleflerin) Sosyal Sigortalar Kurumuna ödemek zorunda oldukları tüm borçlarının ilgili vergi dairelerine ibraz edilmek üzere Kurum ünitelerince verilecek olan borç döküm formlarında yer alması uygun görülmüştür.

Tebliğ olunur.”

3. KDV İADE ALACAKLARININ SSK PRİM BORÇLARINA İLİŞKİN DİĞER HUSUSLAR :

Yukarıdaki 2 no.lu bölümde yer alan Yasa ve Tebliğ hükümleri, söz konusu mahsup taleplerine ilişkin esasları içermektedir.

Ancak bu hükümlere ilaveten, aşağıdaki açıklamalarımızın da göz önünde tutulmasında yarar vardır :

3.1. Mükellefin Kendi Vergi Borcu Önceliklidir :

84 nolu KDV Genel Tebliğinin I/1.1.1. nolu bölümde ;

“İade alacağı öncelikle mükellefin ithalde alınanlar dışındaki vergi borçlarına mahsup edilir. Artan bir miktar olursa mükellefin isteğine bağlı olarak; kendisinin, ortaklarının veya mal ya da hizmet satın aldığı mükelleflerin ithalde alınanlar dahil vergi borçlarına veya SSK prim borçlarına mahsup yapılır.”

açıklaması yer almaktadır.

Buradan anlaşılacağı üzere, KDV iade alacağının SSK prim borcuna mahsubunu isteyen mükellefin vadesi geçmiş vergi borcu varsa, vergi dairesi KDV iade alacağını öncelikle mükellefin kendi vergi borçlarını kapatmakta kullanacak, arta kalan kısmı SSK hesabına havale edecek, böylelikle SSK borcunu bir kısmı veya tamamı kapanmamış olacağından SSK, gecikme zamanı hesaplayacaktır.

Gerek bu nedenle, gerek sair nedenlerle tüm MÜKELLEFLERİN, BAĞLI BULUNDUKLARI VERGİ DAİRELERİNDEN SIK SIK BORÇ DÖKÜMÜ ALMALARINDA YARAR VARDIR.

3.2. Mahsup Talep Dilekçesinde Bulunması Gereken Bilgiler ve Bu Dilekçeye Eklenmesi Gereken Belgeler :

KDV iade hakkının mahsup yoluyla kullanılabilmesi için vergi dairesine dilekçe verilmesi gerekir.

Bu dilekçede, hangi aya ait KDV beyannamesindeki hangi iade hakkının kaç YTL olduğu belirtilir ve bu iade hakkı ile ilgili gerekli belgeler, listeler ve hesaplama tabloları dilekçeye eklenir.

KDV iade hakkının mevcudiyetine ve miktarına ilişkin olan ve mahsup taleplerinde aranan belge, liste ve tabloların neler olduğu, ihracatta KDV istisnasından kaynaklanan KDV iadeleri bakımından 84 nolu KDV Genel Tebliğinde belirtilmiştir. Diğer iade türleri bakımından gerekli bilgi ve belgeler, ilgili KDV Tebliğlerinde yer almaktadır.

Mahsup talep dilekçelerinde mahsubu istenen kamu borcuna ilişkin bilgilerin de eksiksiz olarak yer alması gerekir.

SSK prim borcuna mahsup isteniyorsa ;

- SSK prim borçlusunun adı, soyadı veya unvanı,
- Adresi,
- Vergi dairesi ve vergi kimlik numarası,
- Prim borcunun ait olduğu SSK Şubesi,
- Borcun nevi, dönemi ve tutarları

belirtilmeli, MAHSUP DİLEKÇESİNE SSK BORÇ DÖKÜMÜ EKLENMELİDİR.
(Uygulamada belli bir SSK tahakkuk fişi veya e-tahakkuk fişindeki borcun tamamına mahsup isteniyorsa ayrıca borç dökümü aranmamaktadır.)

3.3. Ortakların, İştiraklerin, Mal Yahut Hizmet Alınan Diğer Mükelleflerin SSK Prim Borçlarına Mahsup İstenmesine İlişkin Özellikler :

KDV iade alacaklarının SSK prim borçlarına mahsubu imkanı, KDV iadesine hak kazanmış mükellefin kendi SSK borçlarına yönelik olabileceği gibi, KDV iadesi hak etmiş olan mükellefin;

- Ortaklarının (hissedarlarının)
- İştirak ettiği (hissesine sahip olduğu) işverenlerin
- Kendisinden mal yahut hizmet aldığı diğer işverenlerin

SSK borçlarına yönelik olabilir.

Her ne kadar 84 nolu KDV Genel Tebliğinde “iştirak” edilmiş olan işverenlerden söz edilmemiş ise de, 506 sayılı Kanun’un 80 inci maddesi uyarınca, hissedarı olunan işverenlerin SSK prim borçları da mahsuba konu edilebilecek kamu borçlarından biridir. Ancak vergi daireleri SSK Kanunu’na bakarak değil, KDV Tebliğlerine bakarak işlem yapacakları için, iştiraklerin SSK borcuna mahsup taleplerinde sorun çıkması muhtemeldir. Bu nedenle iştirakin SSK borcuna mahsup istenecekse, bu iştirakden mal veya hizmet alımı yapılmış olduğuna emin olunmalı veya küçük de olsa bir alımda bulunulmalıdır. Esasen küçük bir mal veya hizmet alımı yoluyla herhangi bir işveren ile ilişkili kişi konumuna gelinmesi ve onun lehine mahsup istenmesi mümkündür. (Bu alımın KDV iadesi çıkmış olan ayda yahut daha önceki veya sonraki bir ayda yapılmış olması mümkündür.)

Mahsup talebi, söz konusu ilişkili kişi veya kuruluşların SSK prim borçlarına yönelik ise, bu ilişkinin tevsik edilmesi gerekir.

- Hissedarın SSK borcuna mahsup isteniyorsa, hissedarlık durumu ticaret sicil gazetesi örneği veya bir başka resmi belge ile tevsik edilebilir. Önemli olan mahsubun istendiği gün itibariyle hissedar olunmasıdır. Hissedarlık ilişkisinin KDV iade hakkının doğmasından sonra ortaya çıkması veya hisse oranının çok küçük oluşu, mahsuba engel değildir.
- İştirak edilen işverenin SSK prim borcuna mahsup isteniyorsa, bu iştirakin yine ticaret sicil gazetesi veya sair bir resmi belge ile tevsiki gerekir. İştirakin oranının ve ne zaman iştirak edildiğinin önemi yoktur. Önemli olan mahsubun istendiği gün itibariyle iştirakin varlığıdır.
- Kendisinden mal yahut hizmet alınmış olan herhangi bir işverenin SSK prim borcuna mahsup isteniyorsa bu ilişkinin de herhangi bir fatura, serbest meslek makbuzu veya benzeri belge ile tevsiki mümkündür. Alımın ne zaman yapıldığı ve alım meblağının küçüklüğü, mahsup talebine engel teşkil etmez.

Lehine mahsup istenen hissedar, iştirak veya satıcı, bu mahsup ile SSK borcundan kurtulduğu için mahsuba konu meblağı SSK yerine, mahsubu isteyen KDV iade alacaklısına şu veya bu şekilde ödeyecek ve böylelikle KDV iadesi gerçekleşmiş olacaktır.

3.4. KDV İade Alacaklarının SSK Borcuna Mahsubunda, Vergi Dairesi Zamanında Havale Yapmazsa Gecikme Zammı Doğabilir :

Yukarıda ifade edildiği gibi, KDV iade alacağına mahsup istenmiş olan SSK borçlarının vadesi 15 gün uzamaktadır.

KDV mükellefleri SSK borcuna mahsup içeren dilekçelerini mahsuba konu prim borcunun vadesinden önce, içerik ve ekleri itibariyle eksiksiz olarak vergi dairesine vermiş olmalıdırlar. (89 nolu KDV Genel Tebliği)

Mükellefler bu süre içinde mahsup dilekçelerini eksiksiz olarak vermiş olsalar dahi, dilekçe içeriğinin ve eklerinin tamam olduğu konusunda vergi dairesi ilgilileri ile mutabakat sağlanmalı ve mahsup işlemi izlenmelidirler. Aksi halde vergi dairesi, mahsup dilekçesindeki veya ekindeki eksiklik nedeniyle ilgili SSK şubesine para havale etmeyecek ve SSK borcu gecikme zammına girecektir. (84 nolu KDV Genel Tebliği)

Takip ve tahsili SSK tarafından yapılmakta olan her türlü prim ve sair borç için mahsup talebi mümkündür. Dolayısıyla mahsup talebi vadesi geçmiş borçlara da yönelik olabilir.

Bu durumda vergi dairesi mahsup dilekçesi üzerindeki incelemesini tamamlayıp ilgili SSK şubesine para havale edinceye kadar gecikme zammı gerektiren SSK borçları için gecikme zammı işlemeye devam edecektir.

3.5. KDV İade Tutarının Mahsubu İstenen Borçtan Fazla Olması :

KDV iade hakkına konu meblağ mahsup istenen borç tutarından fazla ise, artan kısım daha sonra yeniden dilekçe verilerek ve önceki dilekçeye atıf yapılarak, mahsuba konu olabilen başka borçlara mahsup ettirebilir.

3.6. KDV İade Hakkının Mahsubu İstenen Borcu Kapatmaya Yetmemesi :

Şayet KDV iade alacağının tutarı, mahsubu istenen borcu kapatmaya yetmiyorsa borcun mahsuptan artan kısmı nakden ödenebilir. Şayet bakiye borç nakden ödenmezse SSK, mahsuba hedef gösterilen borç kalemi yerine Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Kanunu'nun 47 nci maddesine göre, KDV iade miktarını SSK borç kalemleri arasında paylaştıracak ve mahsup işlemini bu paylaştırma uyarınca yapacaktır.

3.7. İzleme Gereği :

Çoğu KDV mükellefi mahsup dilekçesi ve eklerini verdikten sonra, bu mahsup talebinin akıbetini izlememekte, mahsup işleminin (SSK borçları bakımından ilgili SSK şubesine para havalesinin) şu veya bu nedenle yapılmadığını çok sonra fark ederek sürpriz gecikme zamları veya haciz işlemi ile karşılaşmaktadır.

Bu nedenle mahsup dilekçesinin ve eklerinin vergi dairesine verilmesi ile yetinilmeyip mahsup işlemlerinin izlenmesinde yarar vardır.

Yine bu gibi kötü sürprizlerle karşılaşmamak için mahsup isteyen istemeyen tüm mükellef ve işverenlerin, zaman zaman vergi dairesi veya SSK nezdindeki borçluluk durumlarını öğrenmelerinde yarar vardır.